

Amsterdamse Joffers

Groep vrouwelijke
kunstenaars eind 19^e en
begin 20^e eeuw

Koningin Juliana en de Amsterdamse Joffers in Gemeentemuseum Arnhem. Van links naar rechts: Coba Surie, Lizzy Ansingh, Jo Bauer, Jannet Cochijs, koningin Juliana, Marie van Regteren Altena, Coba Ritsema en Betsy Westendorp

Amsterdamse Joffers

- 1912 werd de term voor het eerst gebruikt door de kunstcriticus Albert Plasschaert
- Lizzy Ansingh voerde een jarenlange correspondentie met Plasschaert

Amsterdams Joffers

- Waren meestal student geweest aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten
- Schilderden overwegend (laat) “impressionistisch”
- Afkomstig uit welvarende en artistieke families
- Leverden een grote bijdrage aan de emancipatie van vrouwelijk kunstenaars tot professionele status
- Onderwerpen: stilleven, portretten, interieurs en genrevoorstelling (beperkt door de conventies van de tijd)

Amsterdamse Joffers

- 1894 Begonnen Lizzy Ansingh en Coby Ritsema hun studie aan de Rijksacademie in een aparte klas voor vrouwelijke studenten
- Rond hen verzamelde zich een groep van medestudentes
- Zij kregen les van August Allebé, **Nicolaas van der Waay (1855-1936)**, Carel Dake

Detail van de
ontwerptekening (met de
Nederlandse Maagd) voor
de rechterdeur van de
Gouden Koets

De inhuldiging
van Koningin
Wilhelmina op 6
september 1898
in de Nieuwe
Kerk te
Amsterdam
olieverf op doek
200 x 300 cm
gesigneerd op
een onbekende
plaats 1898 -
1899

Kerkgang
van
Burgerwees
meisjes
(begin
20ste
eeuw),
Amsterdam
Museum

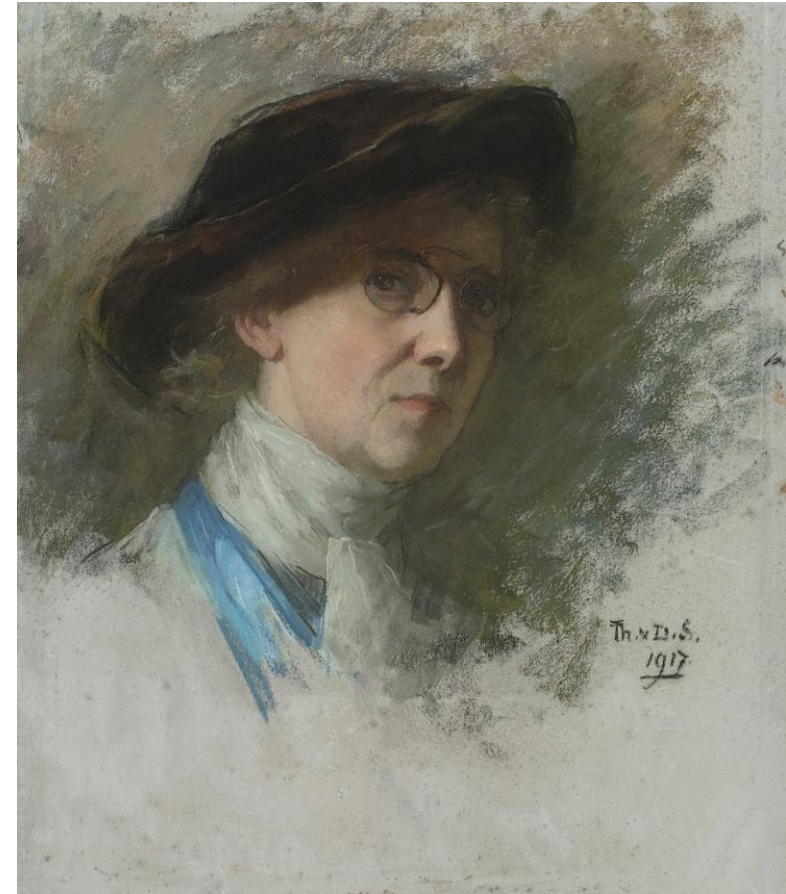
- 1894 Begonnen Lizzy Ansingh en Coby Ritsema hun studie aan de Rijksacademie in een aparte klas voor vrouwelijke studenten
- Ronde hen verzamelde zich een groep van medestudentes
- Zij ontmoetten elkaar wekelijks ten huize van Thérèse Schwartze tante van Lizzy Ansingh

Leden van de kring

- Mentor; **Thérèse Schwartz**e (1851- 1918)
- Lizzy Ansingh (1875–1959)
- Jo Bauer-Stumpff (1873–1951)
- Ans van den Berg (1873–1942)
- Nelly Bodenheim (1874–1951)
- Marie van Regteren Altena (1868–1958)
- Jacoba Johanna (Coba) Ritsema (1876–1961)
- Jacoba Surie (1879–1970)
- Johanna Elisabeth (Betsy) Westendorp-Osieck (1880–1968)

Thérèse Schwartze

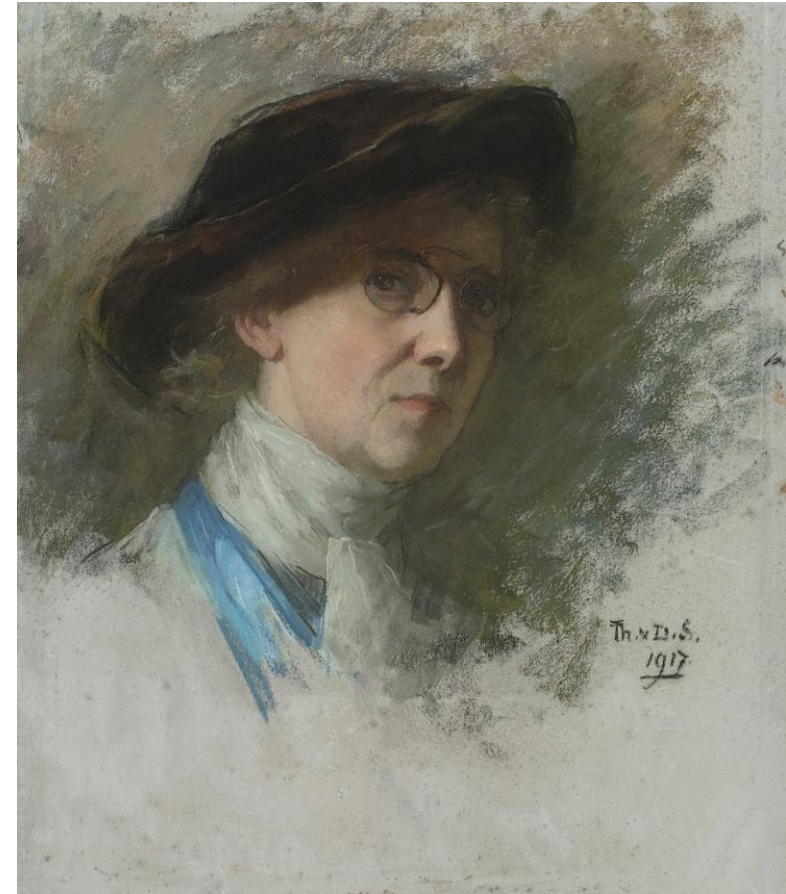
- Geboren op 20 December 1851 in Amsterdam
- Gestorven op 23 December 1918 in Amsterdam
- Haar vader Johann Georg Schwartze was schilder
- Georgine, haar zus, was beeldhouwster
- Kreeg op vijftienjarige leeftijd haar eerste opdrachten

Zelfportret (1917), Rijksmuseum Amsterdam

Thérèse Schwartze

- Nam in 1874 het atelier van haar overleden vader over
- Volgde privélessen bij Franz von Lenbach en Gabriel Max in München en vervolgens na daarna (1878) bij Jean-Jacques Henner in Parijs
- Een onderdeel van haar succes vormde haar gebruik van pastelkrijt

Zelfportret (1917), Rijksmuseum Amsterdam

- 1889 won ze met een zelfportret een de gouden medaille op de Internationale Tentoonstelling in Parijs

Zelfportret
1888
Medium oil
height: 129 x 88
Collection
Uffizi Gallery

- Werd lid van Maatschappij **Arti et Amicitiae** (= voor de kunst en de vriendschap), meestal kortweg Arti genoemd, is een Amsterdamse vereniging van beeldende kunstenaars en kunstliefhebbers, gevestigd aan het Rokin 112, hoek Spui.

Commissie van Beheer over de Kunstzalen van Arti et Amicitiae; v.l.n.r. Geo Poggenbeek, Nicolaas Bastert, F.M. Heyl, Hein Kever en George Breitner, 30 maart 1893

- Schwartze exposeerde haar werk in het Paleis voor Schone Kunsten op de Wereldtentoonstelling van 1893 in Chicago, Illinois
- In 1896 werd zij als eerste vrouw benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Drie Amsterdamsche
weesmeisjes
1885

oil on canvas

: 81.5 cm : 96 cm

Rijksmuseum

Vijf weesmeisjes, 1888,
Museum Boijmans Van
Beuningen

Amsterdamse
weesmeisjes, 1893,
Amsterdam Museum

Weesmeisje, studie, ongedateerd, Rijksmuseum Amsterdam

Karel Klinkenberg:
Het hofje van Van
Dam, 1890,
Museum Mesdag

Max Liebermann

Jaar 1881-1882

Olieverf op doek

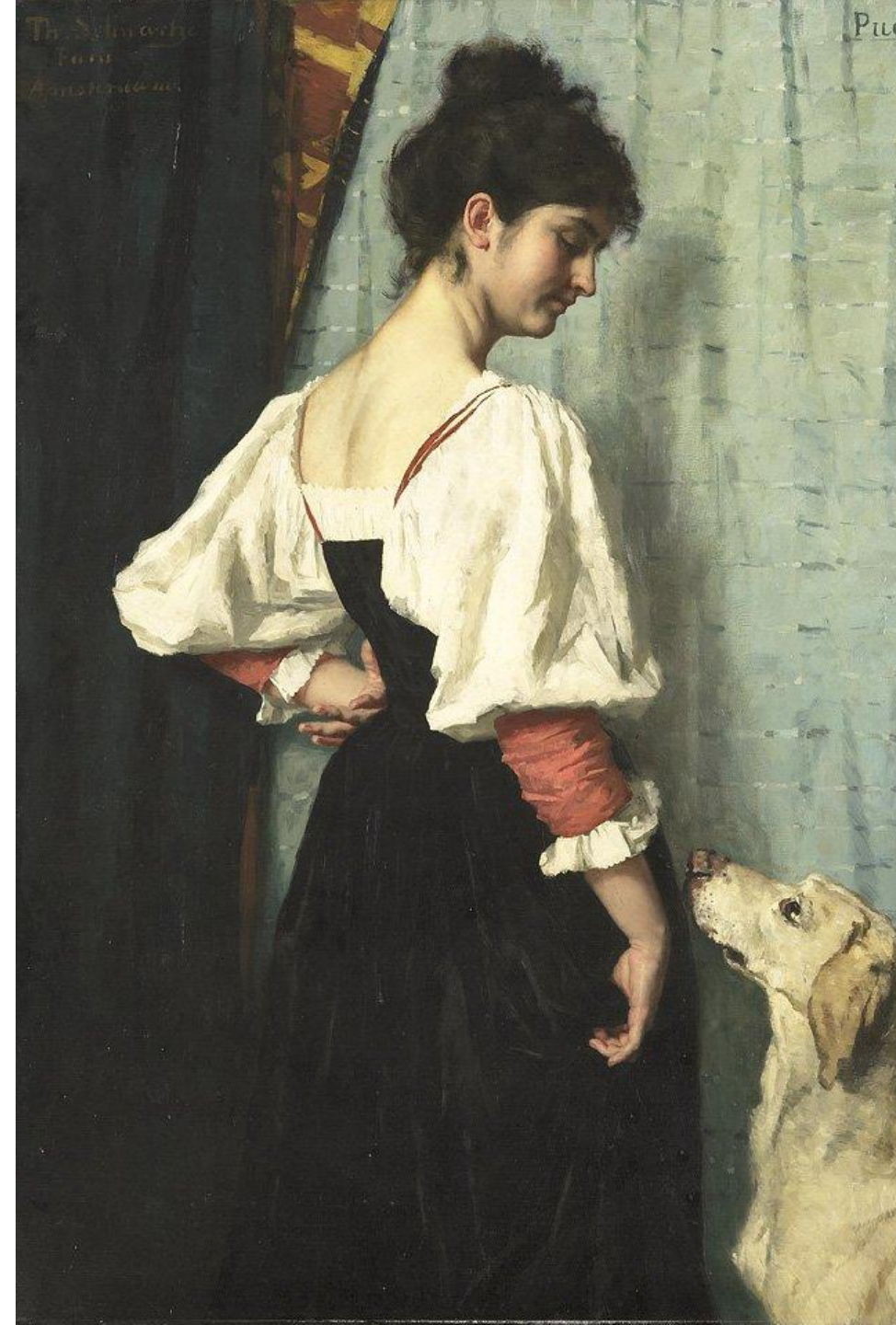
78,5 × 107,5 cm

Museum Städel Museum

Frankfurt am Main

Jonge Italiaanse vrouw met haar hond Puck.
oil on canvas.
144 cm x 103 cm
Collection
Rijksmuseum

- Haar portretten, voornamelijk van de Amsterdamse elite, vallen op door hun uitstekende karaktertekeningen, hun brede en krachtige manier van schilderen en hun rijke pigmentkwaliteit.

Vanaf 1881 opdrachten voor het koninklijk huis

Koningin Wilhelmina
1898

House of Orange-Nassau Historic Collections Trust

Queen Emma with Princess Wilhelmina on her arm

Antoine Paul Nicolaas Franchimont (1844-1919), Leiden
professor (chemistry), painting (1899) by Therese Schwartz
(1851-1918)

Date 1899

Lizzy Ansingh

1902

Medium oil on canvas.

78 cm x 62.0 cm

Rijksmuseum

Lizzy woonde vanaf 1881 bij haar in huis

In 1902 was zij de toonaangevende 'society' portrettist
Hierdoor was zij intussen miljonair

Portret van Geradine Marguerite van Hardenbroek (1903)

De naar zuivere eenvoud strevende Tachtigers vonden haar
te veel gericht op de rijke burgerij en verweten haar
gemakzucht en gebrek aan diepgang en bezieling

- 1906 trouwde zij met Anton van Duyl – hoofredacteur van het Algemeen Dagblad van 1865 - 1885

Huisgenoten

Georgine Schwartz

Thérèse Ansingh

Lizzy Ansingh

Date 1915

Medium oil on canvas

height: 190 cm 230 cm

Collection

Museum De Lakenhal

Portrait of a Girl (1918

- 22 juli 1918 overleed haar 22 jaar oudere man en criticus Anton van Duyl
- 23 december 1918 overleed zij
- Werd begraven op begraafplaats Zorgvlied later verplaatst naar de Nieuwe Oosterbegraafplaats in Amsterdam

Georgine Elisabeth Schwartze

- Amsterdam, 12 april 1854 - aldaar, 8 augustus 1935
- Nederlands beeldhouwster
- Maakte een twee meter lang wit marmeren monument ter nagedachtenis aan haar zuster

THERÈSE VAN DUYL - SCHWARTZE
PORTRETSCHILDERES
1851 — 1918

Impressie
Grafmonument
van Therese
Schwartz op De
Nieuwe Ooster,
Amsterdam-Oost

Rijksmonument

Het gehele lichaam
is afgedekt met een
deken, op deken en
benen liggen
allerlei bloemen,
zoals papavers

Ze beeldde Thérèse af, zoals zij rustte op haar sterfbed. Voor het gezicht werd het dodenmasker gebruikt, waarbij de haren over het kussen gespreid zijn.

Lizzy Ansingh

- Maria Elisabeth Georgina (Lizzy) Ansingh
- Geboren te Utrecht, 13 maart 1875
- Gestorven te Amsterdam, 14 december 1959)
- woonde zestien jaar in huis bij deze tante, die haar aanmoedigde en in contact bracht met vele toenmalige schilders, onder andere Franse impressionisten en de Nederlandse kunstenaars George Hendrik Breitner, Piet Mondriaan en Simon Maris

- Naast het schilderen van portretten verkreeg Ansingh bekendheid door het schilderen van poppen
- Het poppenhuis overleefde de WO II nauwelijks
- Nu in Museum Arnhem

- Ze schreef ook 2 kinderboeken

Lizzy Ansingh
1875-1959

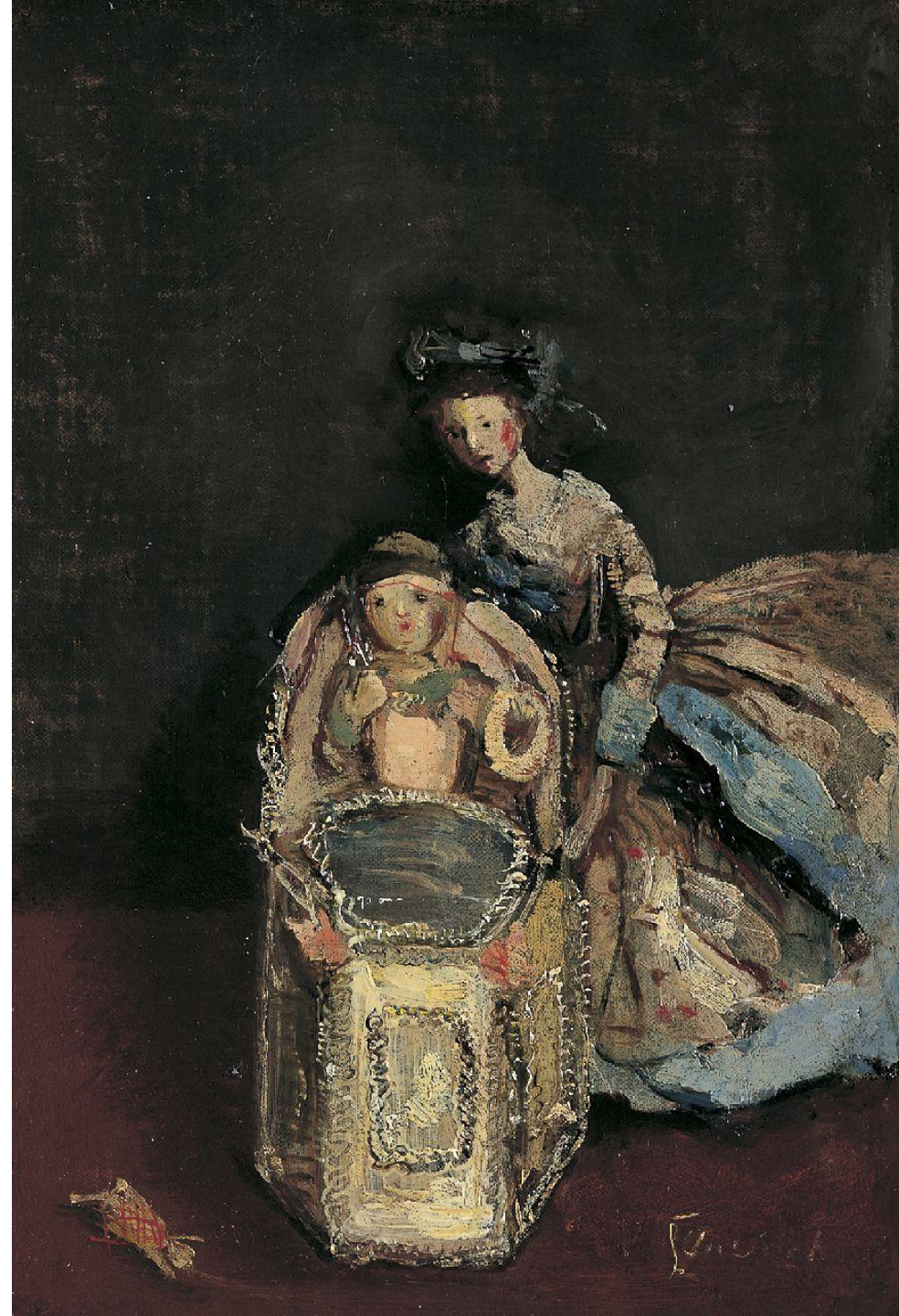
Zelfportret
olieverf op schilderskarton 52,0 x 35,5 cm

Dit schilderij was voorheen te koop.

Lizzy Ansingh
1875-1959

De pronkkinderstoel
olieverf op doek op paneel 27,8 x 19,6 cm, gesigneerd
rechtsonder

Lizzy Ansingh

1875-1959

In de bloemenggaard

olieverf op doek op board 54,0 x 45,8 cm, gesigneerd
rechtsonder met initialen

Lizzy Ansingh

1875-1959

Stilleven met oosterse muiltjes
olieverf op doek 40,5 x 50,5 cm,
gesigneerd r

Lizzy Ansingh

1875-1959

Moederschap

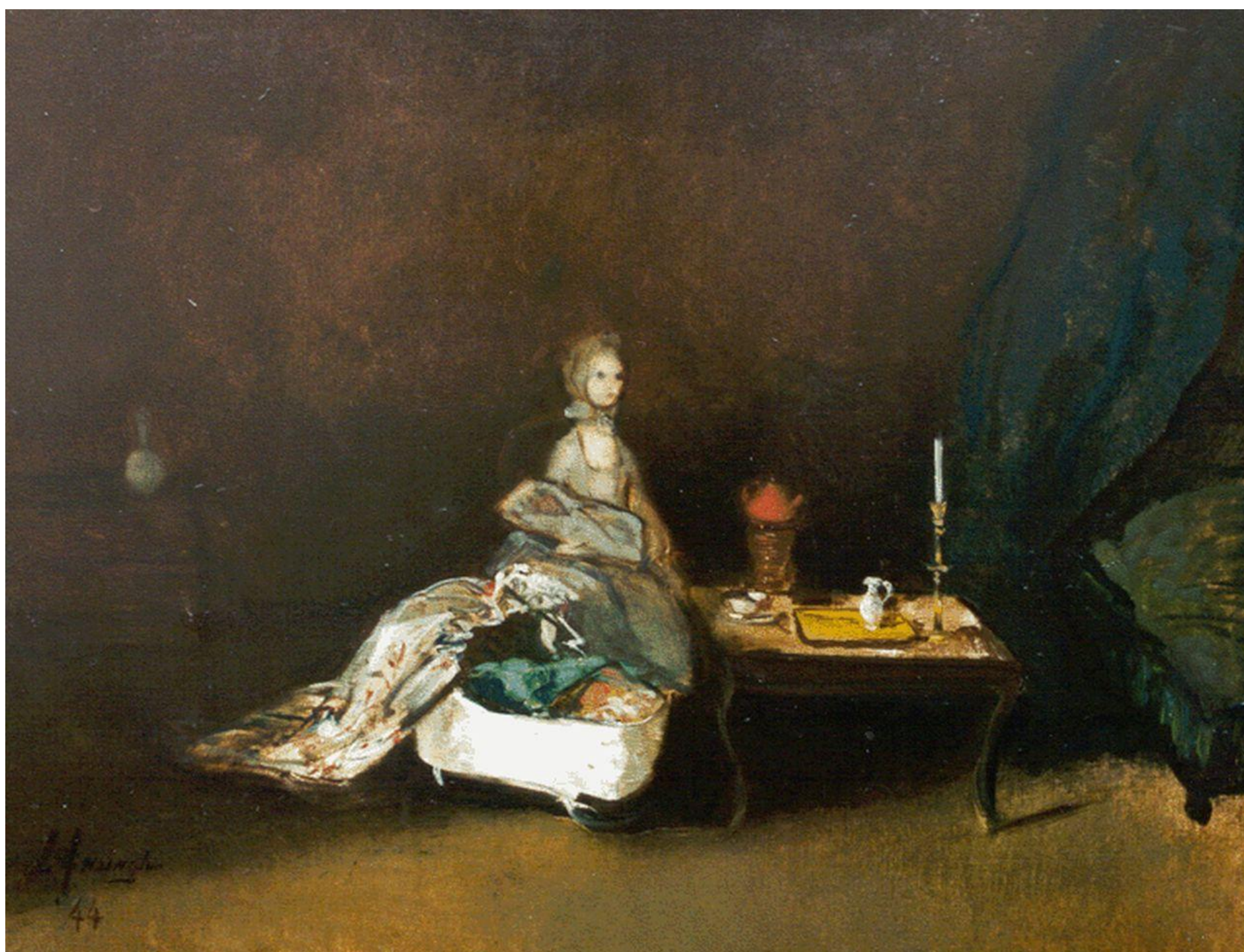
olieverf op doek

50,0 x 65,7 cm,

gesigneerd

linksonder en

gedateerd '44

DE FAMILIE KAKELBONT

KINDERTJES
NU RUSTIG WEZEN
ANDERS KAN KAPOENTJE
NIET LEZEN

ONTW: NELLIJ BODENHEIM

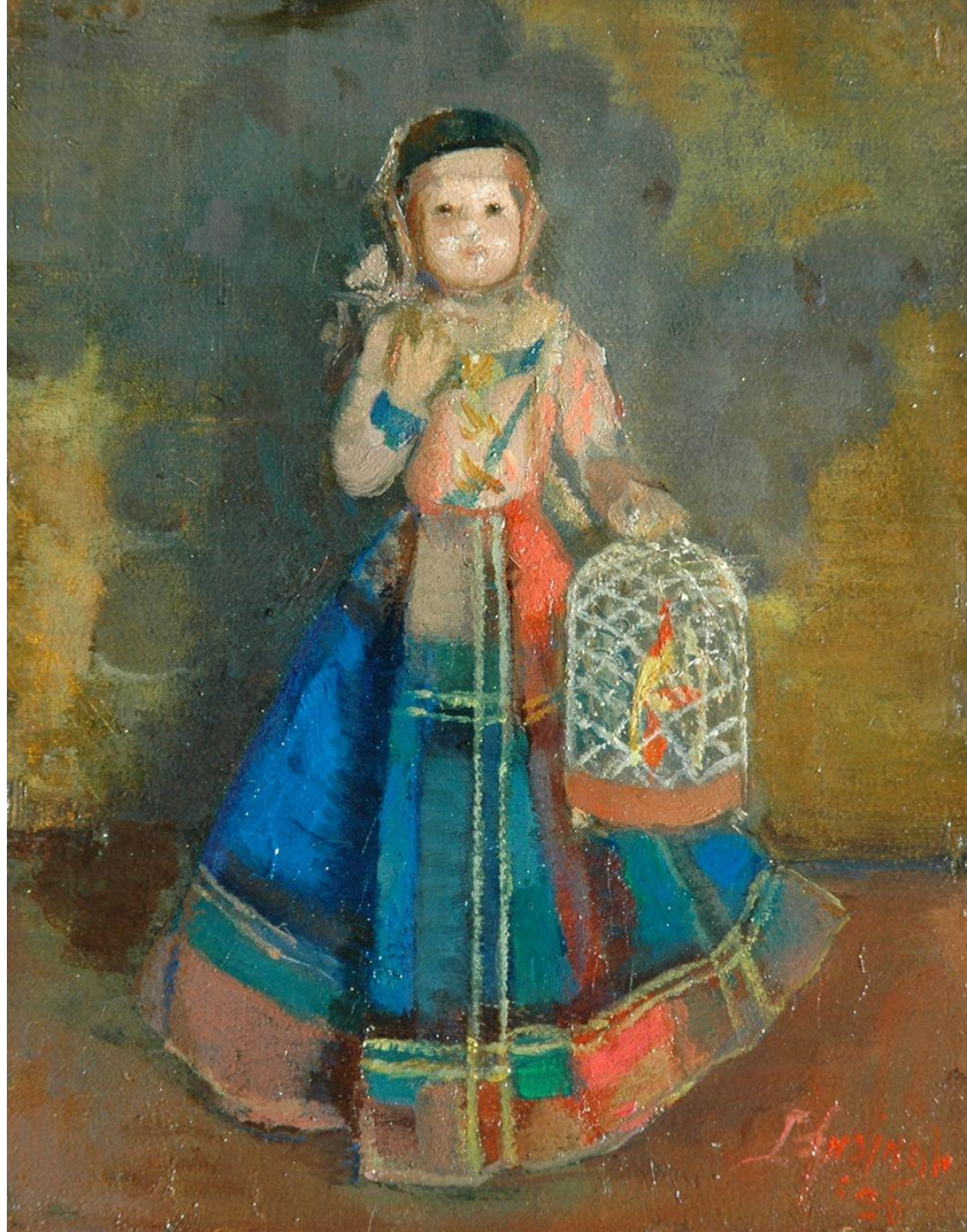
Het servies
dat Lizzy
Ansingh en
Nelly
Bodenheim
samen
ontwierpen.
Collectie
Bonnesanten
museum in
Maastricht.

Lizzy Ansingh

1875-1959

Kind met kooi

olieverf op paneel 17,9 x 14,0
cm, gesigneerd rechtsonder
en gedateerd '36

Coba Ritsema

- Jacoba Johanna (Coba) Ritsema
- Haarlem, 26 juni 1876 – Amsterdam, 13 december 1961
- Nederlands kunstschilderes.
- Ritsema werkte later samen met haar broer Jacob in een atelier in Haarlem en vervolgens in een atelier aan het Singel in Amsterdam

Coba Ritsema 80 jaar. Schilderes 22 juni 1956

- Portret van Coba Ritsema

Coba Ritsema
1876-1961

Bloemstilleven
olieverf op doek 48,4 x 44,7 cm, gesigneerd linksonder

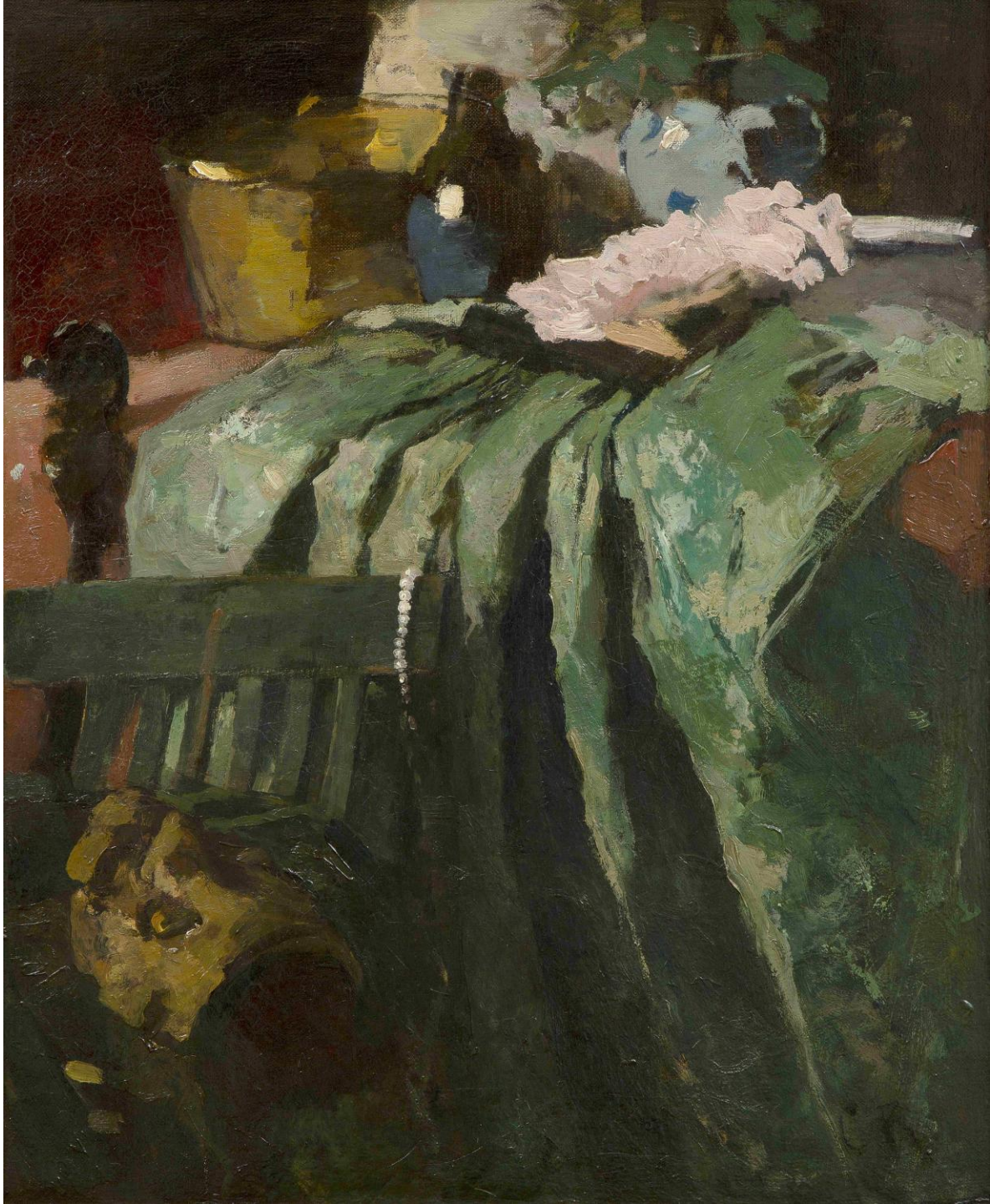

Stilleven met groente en aardewerken vergiet
olieverf op doek 67,0 x 118,4 cm, gesigneerd rechtsonder

Rilama.

Keukenstilleven
met soepterrine,
kruik en uien
pastel op papier
76,1 x 75,6 cm

Coba Ritsema

1876-1961

Portret van een jong meisje met strik
(Leentje van Bueren)

olieverf op doek 40,0 x 36,3 cm,
gesigneerd linksonder

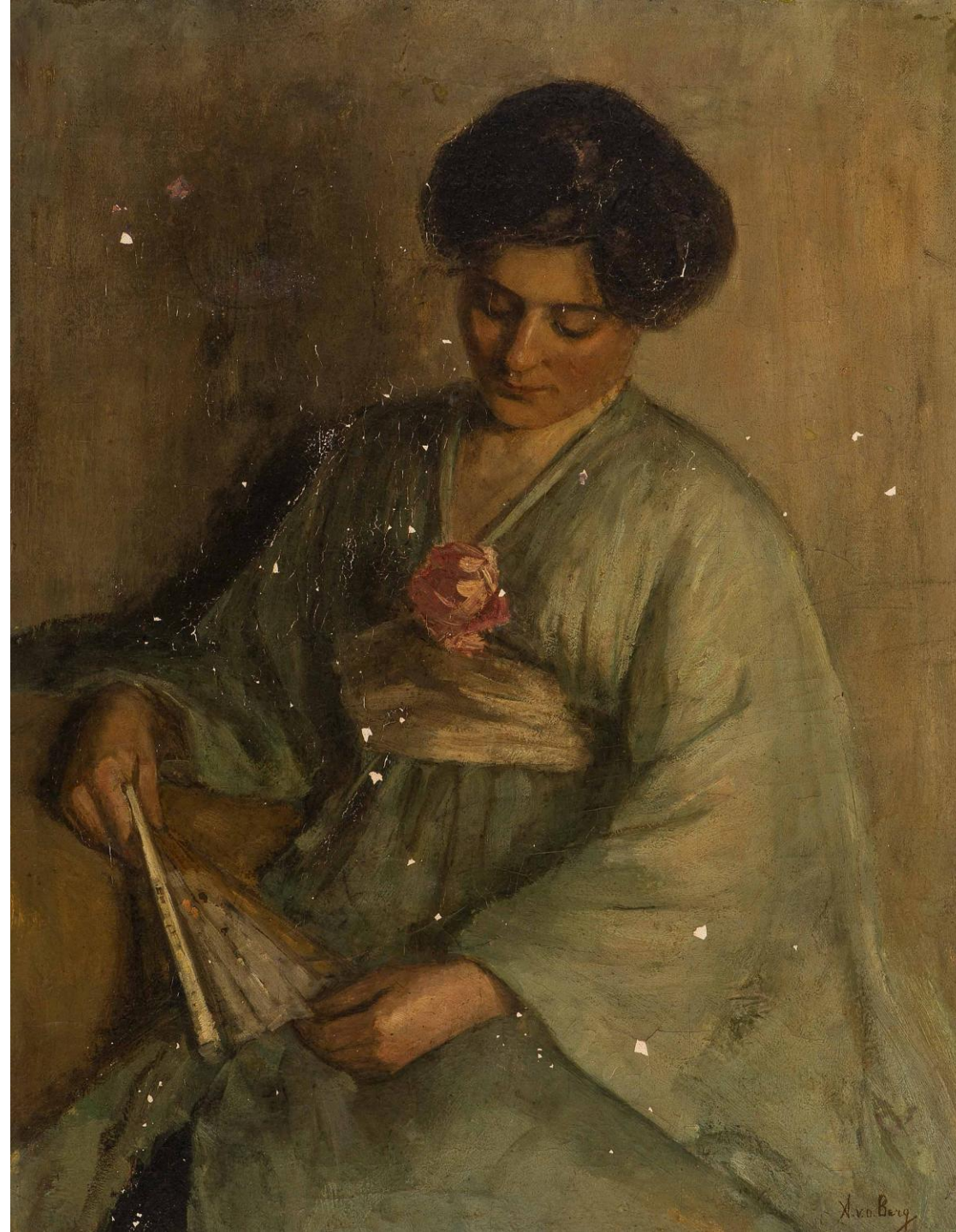

Ans van den Berg

- 18 februari 1873 in Amsterdam
- 6 oktober 1942 Amsterdam
- Na te Brussel de kostschool te hebben bezocht, ontving zij in Amsterdam schilderlessen van juffrouw Keuchenius, de latere mevrouw Dijsselhof, terwijl Jo Bauer haar in het tekenen naar de menselijke figuur onderrichte
- Bezocht de academie niet, maar leerde schilderen in Parijs

Meisje in kimono Jaartal: 1873-1942 Techniek: Olieverf op
doek Afmetingen: 60,5 x 48,1 cm

- Stilleven met Anjers

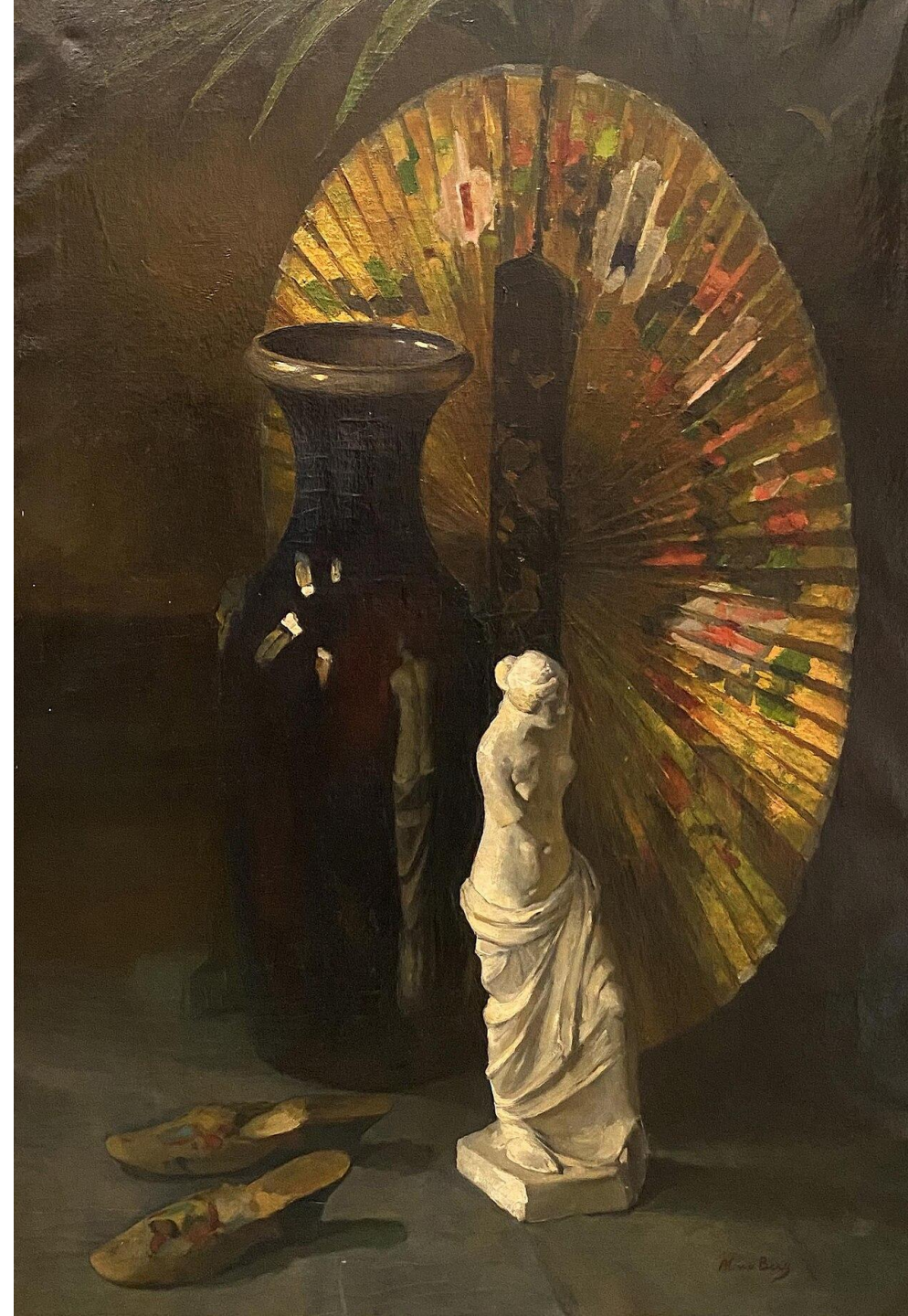
Ans van den Berg - The Chinese patch

Ans van den Berg - Still life with apples

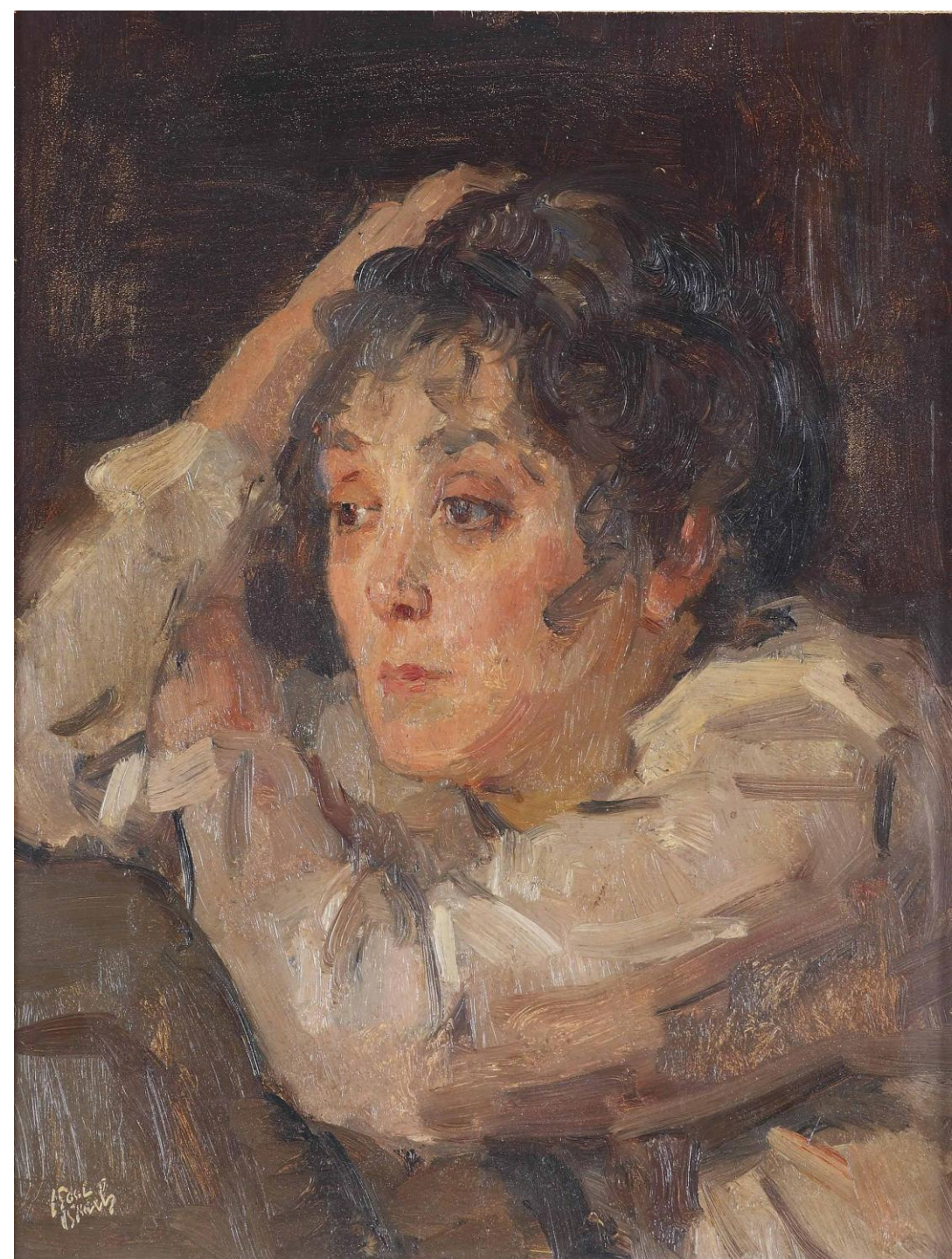
Still Life with a Japanese Fan and a Plaster Figure by Ans van den Berg, oil on canvas. 38.5 x 26.5 in.

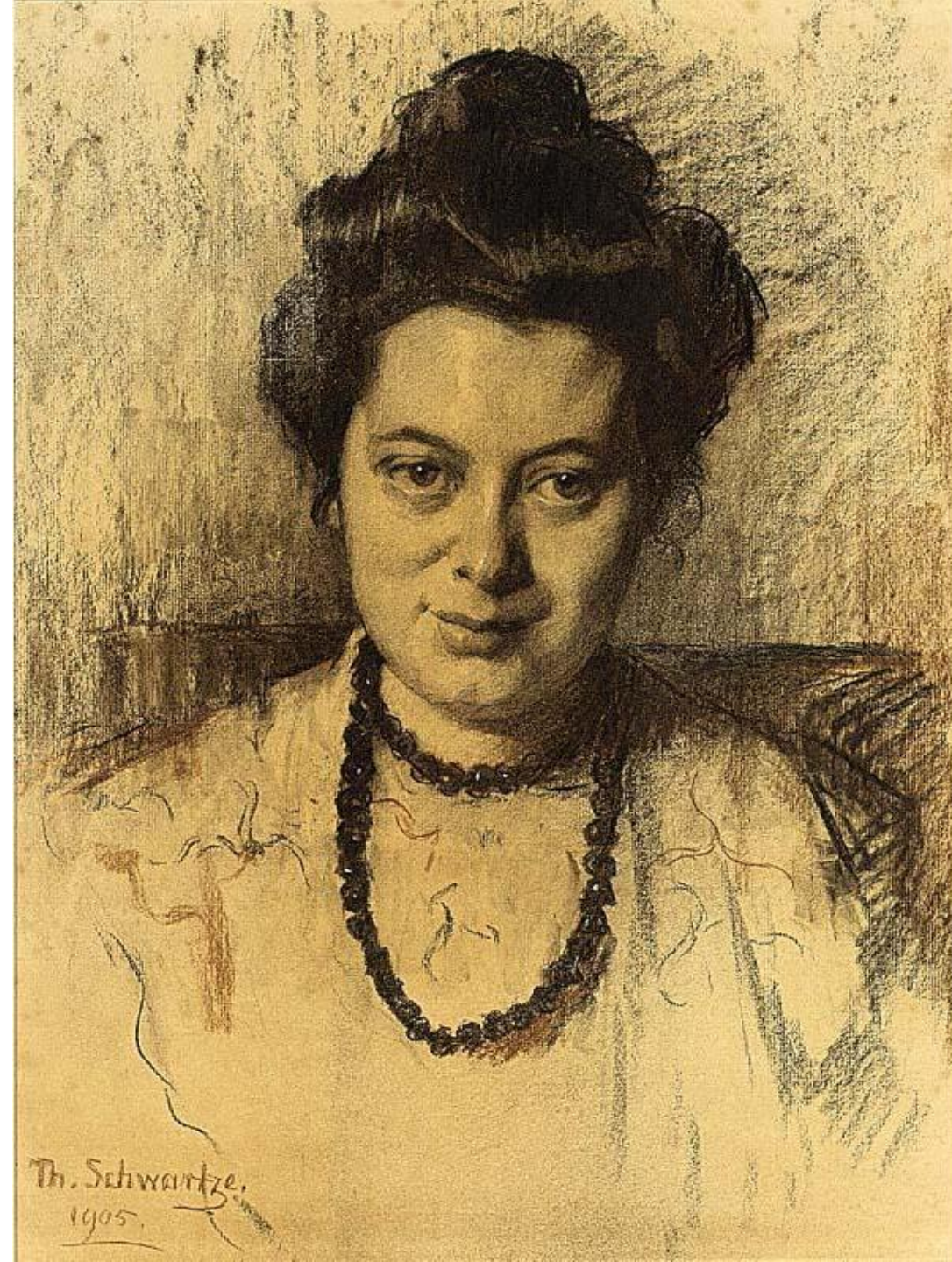
Nelly Bodenheim

- Johanna Cornelia Hermana (Nelly) Bodenheim (Amsterdam, 27 mei 1874 – aldaar, 7 januari 1951) was een Nederlands illustrator, textielkunstenaar en ontwerper van affiches, boekomslagen en toneelkostuums

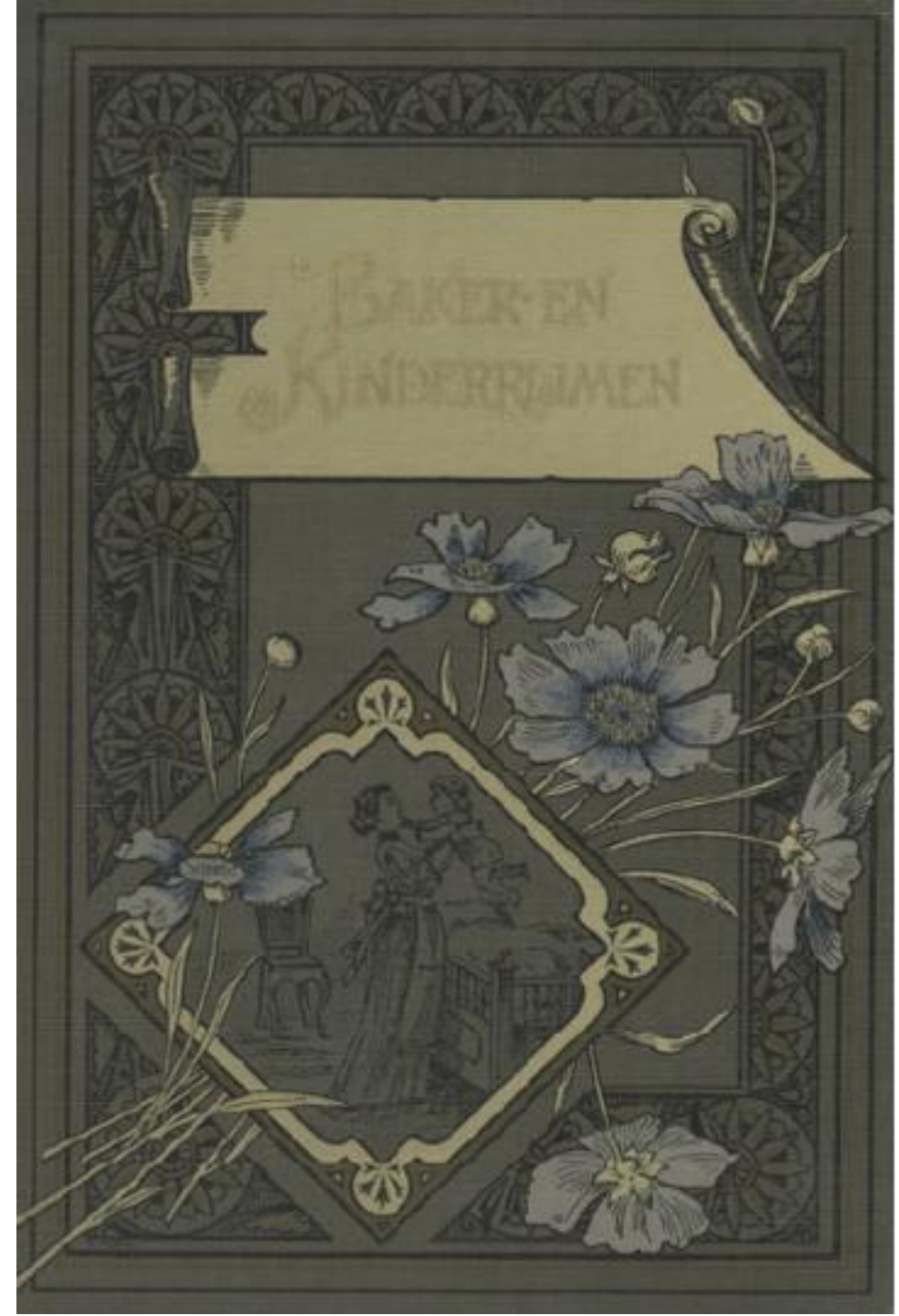
Nelly Bodenheim oil on panel 35.5 x 26.5 cm signed b.l.:
Isaac / Israels circa 1920

- Vooral bekend als illustrator van kinderboeken
- Bodenheim, Ben Wierink, Wilhelmina Drupsteen en Rie Cramer behoorden, rond 1900 tot de eerste Nederlandse kunstenaars die vanuit artistieke principes werkten om esthetisch verantwoorde prentenboeken voor kinderen te maken

- Nederlandsche Baker-en kinderrijmen (4e druk, 1894), verzameld door Johannes van Vloten

DE FAMILIE KAKELBONT

KINDERTJES
NU RUSTIG WEZEN
ANDERS KAN KAPOENTJE
NIET LEZEN

ONTW: NELLIJ BODENHEIM

DE FAMILIE KAKELBONT

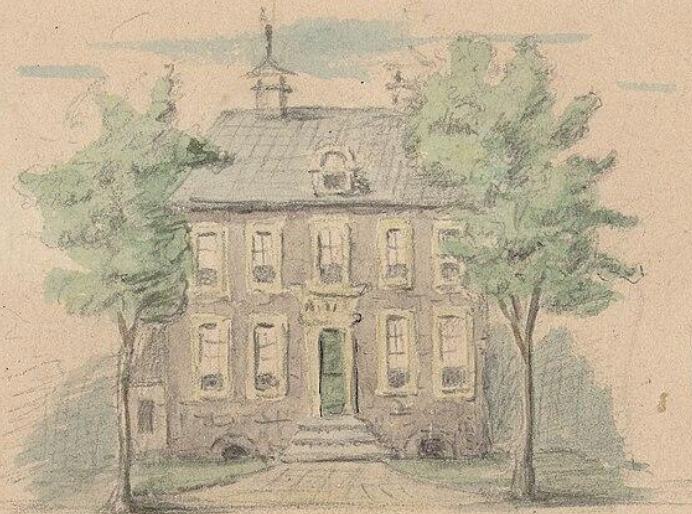
HANEPOOTEN ANDERS NIET
WAT JE OP 'T PAPIERTJE ZIET

ONTW. NELLIJ BODENHEIM

In Holland staat
een

huis

Silhouetten van
Mettij Bodenheijn

J. L. van Looy
Amsterdam

Toen ik op Neerlands bergen stond.

Illustratie van DE KRONIEK van 11 Augustus 1896.

Agst. Boek- en Steendrukkerij, v/h. Ellerman, Harms & Co.

Tekening van N. E.

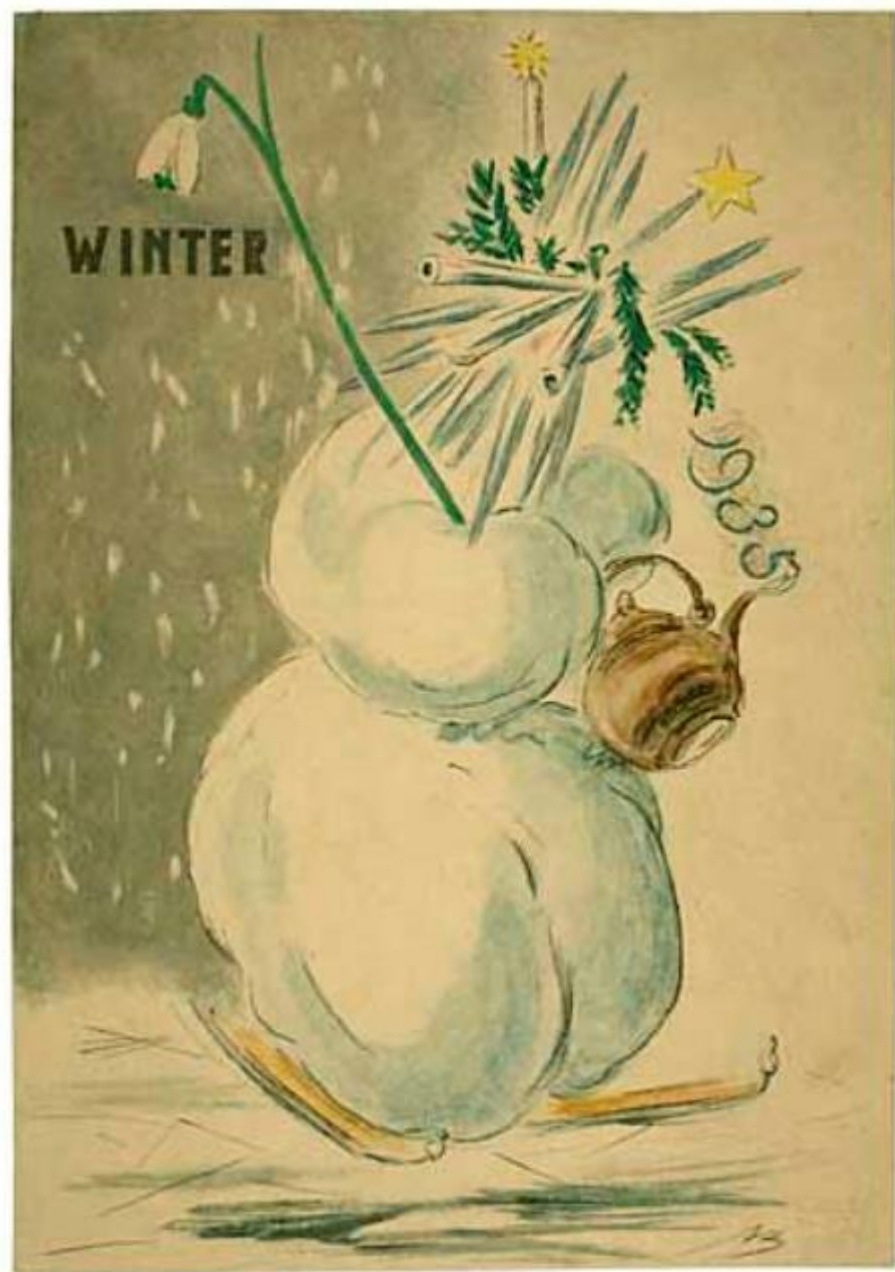
Bij het oude liedje.

HERFST

ZOMER

Een leven in 24
silhouetten van Jan
Kwak, een
succesvolle
kwakzalver.
Reproductie van een
houtsnede door N.
Bodenheim, ca. 190

De Geschiedenis van Jan Kwak
of hoe men door bedrog in Nederland ongestraft tot rijkdom en tot eer komt.

Geïllustreerd met teekeningen van NELLY BODENHEIM.

Jan Kwak op school.
Op school reeds wilde Jan Kwak maar niet degenen;
Een weet-niet, die nat vol bedrog en vol leugens.
Zijn makkers, die wilden ook niets van hem weten;
Ten slotte is hij toen de school uitgesmeten.

Jan Kwak soldaat.
„Dat's niets“, dacht Jan, en toen werd hij soldaat;
Zehier dan ons hoe hij den dienst weer verlaat.
Bij het spel toch heeft hij zijn makkers bedrogen,
In dienst zijn meedrenen voorgelogen.

Jan Kwak steelt geld.
„Dat's niets“, dacht Jan, en werd kruiser hij 't spoor,
Maar hij ging er al gauw met een koffer vandoor,
Hij verborg toen het moos, verstopte het goud
En de rest heeft hij als vrachte besteld.

Jan Kwak maakt boter.
Nu voordelig mijn sommetje op renten gezet,
Dacht Jan en hij kocht wat rundervet,
Hij kneedde 't met boter en margarine
Met de meest gebruikte kneedmachine.

Jan Kwak gesnapt.
Dat knoeien met boter zat Jan lang niet glad,
De politie heeft ras bij zijn kraag hem gevat,
Want knoeit men volgens de boterwet,
Wordt in Nederland men gauw in 't gevang gezet.

Jan Kwak in de gevangenis.
En toen hij in deze gevangenis zat
Ontstond veel tijd om te denken had,
Dacht Jan: Waar is nu die goede man,
Die mij wijst, hoe men strafloos knoeien kan.

Jan Kwak vindt een middel om rijk te worden.
Een blad van Rotter-Handelscourant
Kwam ons Jantje toevallig in de hand,
Zevenachtsten van dezen „Maas Nieuws van den tijd“
Zijn aan kwakzalversadvertenties gewijd.

Jan Kwak begint.
Dat was voor ons Jantje een openbaring
En toen hij weer vrij was, kwam ook de ervaring,
Wat water, wat vet, wat stroop, wat azijn
Hoe lekker wordt Jantje z'n knoemedeijn.

Jan Kwak maakt geneesmiddelen.
Het vet dat smelt Jantje in een pot met 'n oor,
Om drankjes te maken, dient 'n badkuip voor.
Een reukje, een kleurtje en Jantje is klaar;
Betaalt lieve menschen en slijt het nu maar.

De eerste jagezonden mededeelingen van Jan Kwak
Jan's Kwakkers Kloosterstroop van Sancto Peter,
Maakt roode neuzen en likdoorns beter.
't Geneest van den dood en van vliegende toring,
Dit 's 't eerste bericht van ons Jantjesoring.

Jan Kwak heeft succes.
De zieken gelooven zijn leugen-reclame,
De boer en de burger, de heer en de dame,
Dank zij de krachtige hulp van de krant,
Zet Jantje zijn middeljes dank van de hand.

Jan Kwak's tweede middel.
De Stamboulzalf, die is thans aan de beurt,
Met gras wordt het vet zoo wat groentjes gekleurd.
Dan helpt het voor wratten, kaalhoofdigheid,
Voor buikpijn, kanker, spreken en tijt.

Jan Kwak neemt zijn eerste portret.
Zie hier Klaas de Smid, Jan 'maakt' zijn portret
Die had een flesch stroop op zijn zolder gezet,
Hij kraaide zijn pink aan de vian van het vuur,
En de lucht van de stroop genas 'm binnen het uur.

Jan Kwak krijgt zijn tweede portret.
Die smid nu, die woonde in Nergensland,
In rijk en gelukke en vet als een en,
Hij rijdt met zijn bruid -- want Jan die gaat trouwen
Dat Stamboulzalf haar hielp in d' ergste gevaren.

Jan Kwak zit niet stil.
Met reclame en fotografietoestel
Maakt nu ons Jantje het wonder wel,
Jan denkt en denkt en 't wordt hem hier holder
Hoe hij nog meer stummers helpt naar de kelder.

Jan Kwak breidt zijn zaken uit.
Nu zit het er aan, nu kan het lijden,
't Wordt tijd om de zaken wat uit te breiden,
Jan koopt een huisje heel knusjes en fijn
En een groote fabriek voor zijn „puik“medeijn.

Jan Kwak aan het werken.
Nu maakt Jan gordels tegen rheumatische pijn,
Werkzame's giftige nie-medeijn
Kwakker's abdi balsem tegen elke kwaal,
Dr. Pieter's purperpillen pour personnes pales.

Jan Kwak wordt rijk en trouwt.
Thans rijdt hij al in een frane karo,
In rijk en gelukke en vet als een en,
Hij rijdt met zijn bruid -- want Jan die gaat trouwen
Makkelijk kan hij nu een vrouw onderhouden.

Jan Kwak is ziek.
Hier is Jan ziek en „Dat's wel erg“, denkt Jan,
Zijn vrouw draagt hem al zijn middeljes aan,
Maar Jan smijt ze weg en vraagt aan zijn vrouw,
Of zij hem soms daadlijk vermoorden wou.

Jan Kwak zoekt beter hulp.
Jan stuurt ons Dokter Volverstand
Die had van Jan's middelen verbaasd het land,
En wie zijn reclame's als leugens erkent,
Dien vindt Jan in zijn binnenste een pieutenent.

Jan Kwak is beter.
Voorspoedig herstelt Jan en dat is zeker,
Royaal betaalt hij dokter en apotheker
Geen beter middel om de kosten te dragen
Dan zijn bocht te stoppen in andermans' magen.

Jan Kwak droomt.
Jan oet te veel en krijt droomen die 'n plagen
Van bedrogen stummers, die zich beklagen,
Die vloeken, hem met steenen smijten
Hem overladen met bitt'vre wrijven.

Jan Kwak krijgt rust.
„Dat's niets“, dacht ontwakend alweer onze Jan
„Ik maak er een Naamloze Vennootschap van“,
En Koninklijk goedgekeurd zijn de statuten
Dat 's een mooie reclame voor 't volkje „van buiten“.

BESLUIT.
Jan Kwak is thans een rijk rentenier.
Zijn geld geeft hem eer en zijn rust geeft plezier,
Hij draagt een medaille als hulde der pers,
Maar pas op lieve kinderen, voor den huld van dit vers.

De Geschiedenis van Jan Kwak

of hoe men door bedrog in Nederland ongestraft tot rijkdom en tot eer komt.

Geïllustreerd met teekeningen van NELLY BODENHEIM.

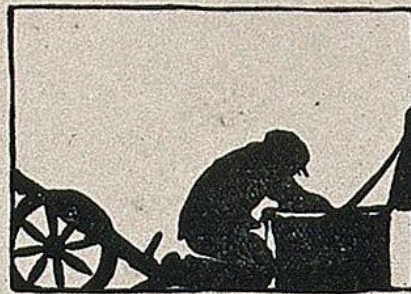
Jan Kwak op school.

Op school reeds wilde Jan Kwak maar niet deugen;
Een weet-niet, die zat vol bedrog en vol leugen.
Zijn makkers, die wilden ook niets van hem weten;
Ten slotte is hij toen de school uitgesmeten.

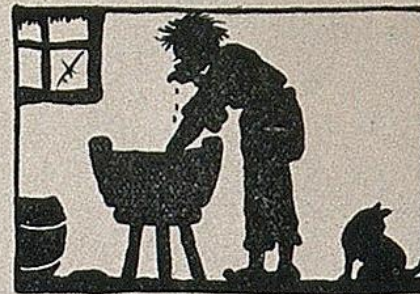
Jan Kwak soldaat.

„Dat's niets", dacht Jan en toen werd hij soldaat;
Ziehier dan eens hoe hij den dienst weer verlaat.
Bij het spel toch heeft hij zijn makkers bedrogen,
In dienst zijn meerderen voorgelogen.

Jan Kwak steelt geld.

„Dat's niets", dacht Jan, en werd kruier bij 't spoor,
Maar hij ging er al gauw met een koffer vandoor,
Hij verborg toen het moois, verstopte het geld
En de rest heeft hij als vrachtje besteld.

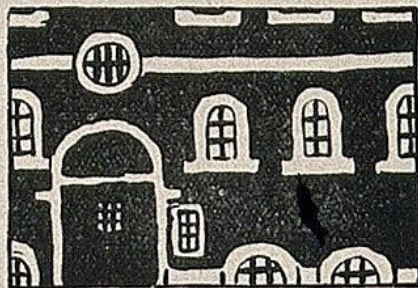
Jan Kwak maakt boter.

Nu voordeelig mijn sommetje op renten gezet,
Dacht Jan en hij kocht wat rundervet,
Hij kneedde 't met boter en margarine
Met de meest gebruikte kneedmachine.

Jan Kwak gesnapt.

Dat knoeien met boter zat Jan lang niet glad,
De politie heeft ras bij zijn kraag hem gevat,
Want knoeit men volgens de boterwet,
Wordt in Nederland men gauw in 't gevang gezet.

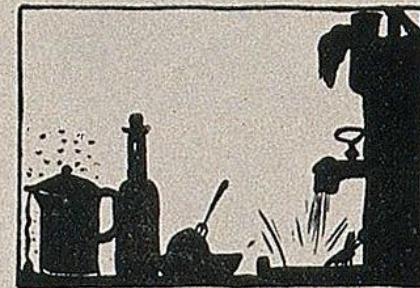
Jan Kwak in de gevangenis.

En toen hij in deze gevangenis zat
En ontzettend veel tijd om te denken had,
Dacht Jan: Waar is nu die goede man,
Die mij wijst, hoe men strafloos knoeien kan.

Jan Kwak vindt een middel om rijk te worden.

Een blad van Rottes-Handelscurant
Kwam ons Jantje toevallig in de hand,
Zevenachtsten van dezen „Maas Nieuws van den tijd"
Zijn aan kwakzalversadvertenties gewijd.

Jan Kwak begint.

Dat was voor ons Jantje een openbaring
En toen hij weer vrij was, kwam ook de ervaring.
Wat water, wat vet, wat stroop, wat azijn
Hoe lekker wordt Jantje z'n knoeimedicijn.

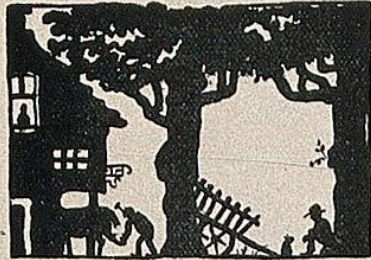
Jan Kwak gesnapt.

Dat knoeien met boter zat Jan lang niet glad,
De politie heeft ras bij zijn kraag hem gevat,
Want knoeit men volgens de boterwet,
Wordt in Nederland men gauw in 't gevang gezet.

Jan Kwak maakt geneesmiddelen.

Het vet dat smelt Jantje in een pot met één oor,
Om drankjes te maken, dient 'n badkuip voor.
Een reukje, een kleurtje en Jantje is klaar:
Betaalt lieve menschen en slikt het nu maar.

Jan Kwak neemt zijn eerste portret.

Zie hier Klaas de Smid, Jan maakt zijn portret
Die had een flesch stroop op zijn zolder gezet,
Hij brandde zijn pink aan de vlam van het vuur,
En de lucht van de stroop genas 'm binnen het uur.

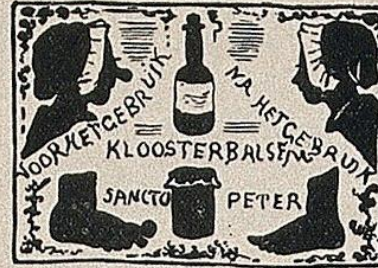

Jan Kwak aan het werken.

Nu maakt Jan gordels tegen rheumatische pijn,
Worstman's giftige nier-medicijn,
Krukkers edel helom, tegen alle kwaal.

Jan Kwak in de gevangenis.

En toen hij in deze gevangenis zat
En ontzettend veel tijd om te denken had,
Dacht Jan: Waar is nu die goede man,
Die mij wijst, hoe men strafloos knoeien kan.

De eerste ingezonden mededeelingen van Jan Kwak

Jan's Kwakkers Kloosterstroop van Sancto Peter,
Maakt roode neuzen en likdoorns beter.
't Geneest van den dood en van vliegende tering,
Dit 's 't eerste bericht van ons Jantjes nering.

Jan Kwak krijgt zijn tweede portret.

Die smid nu, die woonde in Nergensland,
Maar dichterbij woont juffrouw Bij de Hand,
Die wil voor twee gulden vijftig gaarne verklaren,
Dat Stamboelzalf haar hielp in d' ergste gevaren.

Jan Kwak wordt rijk en trouwt.

Thans rijdt hij al in een fraaie karos,
Is rijk en gelukkig en vet als een os,

Jan Kwak vindt een middel om rijk te worden.

Een blad van Rottes-Handelscurant
Kwam ons Jantje toevallig in de hand,
Zevenachtsten van dezen „Maas Nieuws van den tijd”
Zijn aan kwakzalversadvertenties gewijd.

Jan Kwak heeft succes.

De zieken gelooven zijn leugen-reclame,
De boer en de burger, de heer en de dame.
Dank zij de krachtige hulp van de krant,
Zet Jantje zijn middeltjes flink van de hand.

Jan Kwak zit niet stil.

Met reclame en fotografietoestel
Maakt nu ons Jantje het wonder wel,
Jan denkt en denkt en 't wordt hem hier helder
Hoe hij nog meer stumpers helpt naar de kelder.

Jan Kwak is ziek.

Hier is Jan ziek en „Dat's wel erg”, denkt Jan,
Zijn vrouw draagt hem al zijn middeltjes an,

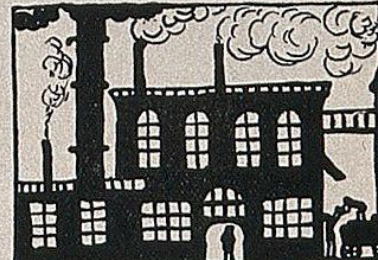
Jan Kwak begint.

Dat was voor ons Jantje een openbaring
En toen hij weer vrij was, kwam ook de ervaring.
Wat water, wat vet, wat stroop, wat azijn
Hoe lekker wordt Jantje z'n knoeimedicijn.

Jan Kwak's tweede middel.

De Stamboelzalf, die is thans aan de beurt.
Met gras wordt het vet zoo wat groentjes gekleurd.
Dan helpt het voor wratten, kaalhoofdigheid,
Voor buikpijn, kanker, sproeten en fijt.

Jan Kwak breidt zijn zaken uit.

Nu zit het er aan, nu kan het lijden,
't Wordt tijd om de zaken wat uit te breiden,
Jan koopt een huisje heel knusjes en fijn
En een groote fabriek voor zijn „puik”-medicijn.

Jan Kwak zoekt beter hulp.

Jan stuurt om Dokter Volverstand
Die had aan Jan's middelen verbaasd het land,
En wie zijn veelom's als langzame schakel.

Jan Kwak neemt zijn eerste portret.

Zie hier Klaas de Smid, Jan maakt zijn portret
Die had een flesch stroop op zijn zolder gezet,
Hij brandde zijn pink aan de vlam van het vuur,
En de lucht van de stroop genas 'm binnen het uur.

Jan Kwak krijgt zijn tweede portret.

Die smid nu, die woonde in Nergensland,
Maar dichterbij woont juffrouw Bij de Hand,
Die wil voor twee gulden vijftig gaarne verklaren,
Dat Stamboelzalf haar hielp in d' ergste gevaren.

Jan Kwak zit niet stil.

Met reclame en fotografietoestel
Maakt nu ons Jantje het wonder wel,
Jan denkt en denkt en 't wordt hem hier helder
Hoe hij nog meer stumpers helpt naar de kelder.

Jan Kwak breidt zijn zaken uit.

Nu zit het er aan, nu kan het lijden,
't Wordt tijd om de zaken wat uit te breiden,
Jan koopt een huisje heel knusjes en fijn
En een groote fabriek voor zijn „puik”medicijn.

Jan Kwak aan het werken.

Nu maakt Jan gordels tegen rheumatische pijn,
Worstman's giftige nier-medicijn,
Kwakker's abdijs balsem tegen elke kwaal,
Dr. Pieter's purperpillen pour personnes pales.

Jan Kwak wordt rijk en trouwt.

Thans rijdt hij al in een fraaie karos,
Is rijk en gelukkig en vet als een os,
Hij rijdt met zijn bruid — want Jan die gaat trouwen
Makkelijk kan hij nu een vrouw onderhouden.

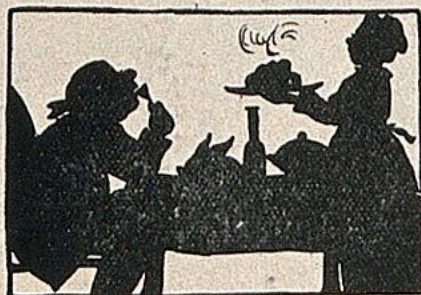
Jan Kwak is ziek.

Hier is Jan ziek en „Dat's wel erg”, denkt Jan,
Zijn vrouw draagt hem al zijn middeltjes an,
Maar Jan smijt ze weg en vraagt aan zijn vrouw,
Of zij hem soms daad'lijk vermoorden wou.

Jan Kwak zoekt beter hulp.

Jan stuurt om Dokter Volverstand
Die had aan Jan's middelen verbazend het land,
En wie zijn reclame's als leugens erkent,
Dien vindt Jan in zijn binnenste een pienteren vent.

Jan Kwak is beter.

Voorspoedig herstelt Jan en dat is zeker,
Royaal betaalt hij dokter en apotheker
Geen beter middel om de kosten te dragen
Dan zijn bocht te stoppen in andermans magen.

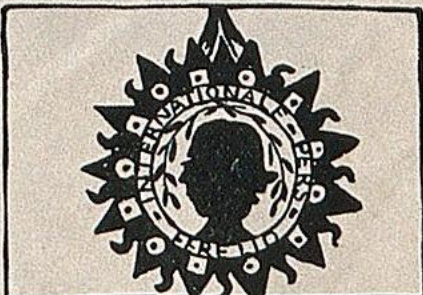
Jan Kwak droomt.

Jan eet te veel en krijgt droomen die 'm plagen
Van bedrogen stumpers, die zich beklagen,
Die vloeken, hem met steenen smijten
Hem overladen met bitt're verwijten.

Jan Kwak krijgt rust.

„Dat's niets” dacht ontwakend alweer onze Jan
„Ik maak er een Naamlooze Vennootschap van”,
En Koninklijk goedgekeurd zijn de statuten
Dat 's een mooie reclame voor 't volkje „van buten”.

BESLUIT.

Jan Kwak is thans een rijk rentenier
Zijn geld geeft hem eer en zijn rust geeft plezier,
Hij draagt een medaille als hulde der pers,
Maar pas op, lieve kinderen, voor den held van dit vers.

Kinderservies met decor Familie Kakelbont (ontworpen door Nellie Bodenheimer, ca. 1930) van Soci te Céramique. Maastrichtse aardewerkcollectie, Centre Céramique, Maastricht, Nederland.

DE FAMILIE KAKELBONT

HANEPOOTEN ANDERS NIET
WAT JE OP 'T PAPIERTJE ZIET

ONTW. NELLIJ BODENHEIM

DE FAMILIE KAKELBONT

KINDERTJES
NU RUSTIG WEZEN
ANDERS KAN KAPOENTJE
NIET LEZEN

ONTW: NELLIJ BODENHEIM

MIJNHEER VAN DEN TOREN KUNT U OOK KRAAIEN
NEEN IK KAN ALLEEN MAAR DRAAIEN

P
513E

* K GELDOOF DAT IK WAT KIPPIG BEN

